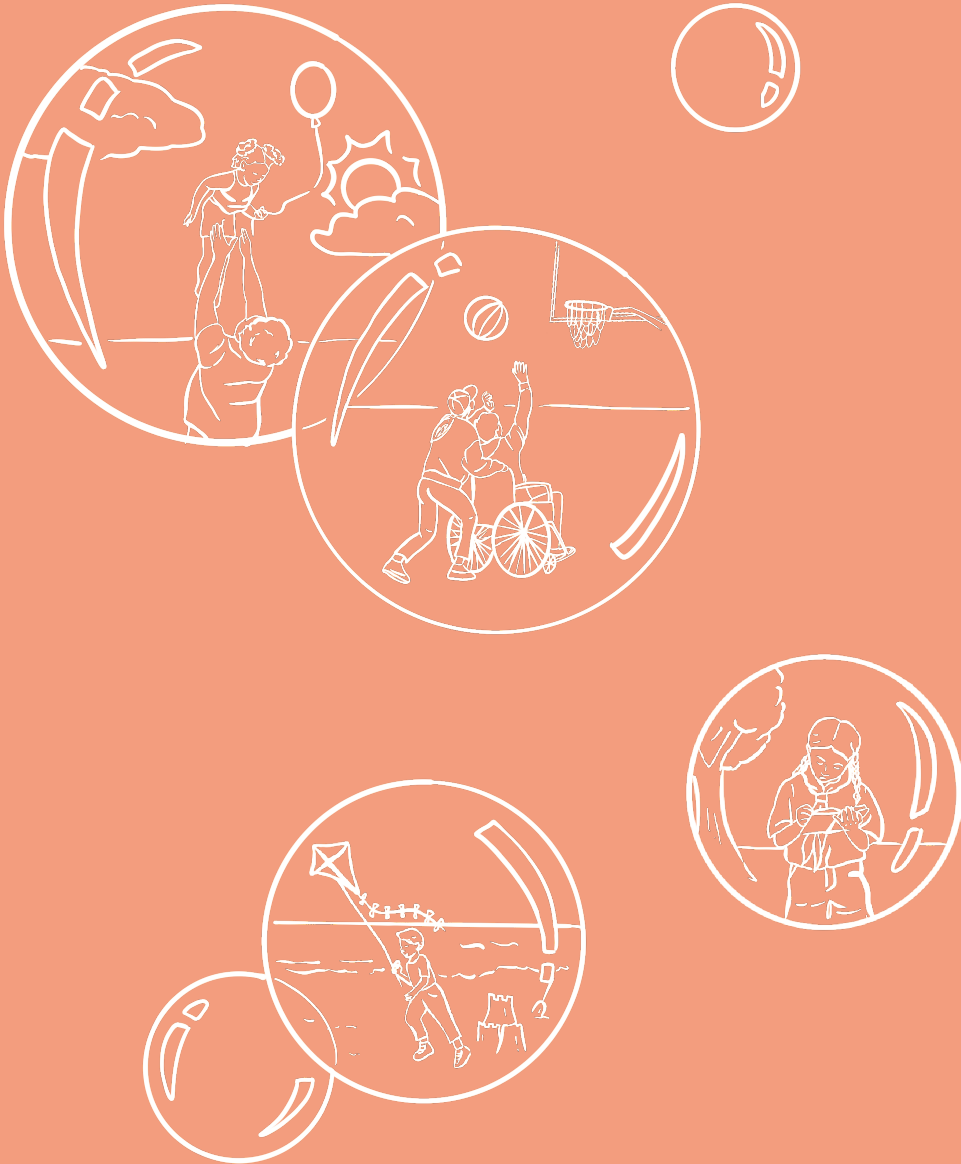

EVENTUELE HERSCHIKKING VAN DE SCHOOLVAKANTIES

– Vlaamse Scholierenkoepel –

*Het recht op rust
en vrije tijd moet
ten alle tijden
beschermd worden
in verder debat.*

De zin van het inkorten van de zomervakantie wordt al sinds de jaren negentig door heel wat onderzoekers aangekaart. Minister van Onderwijs Désir nam in 2021 een ingrijpende beslissing: **de schoolvakanties binnen het onderwijs van de Franse Gemeenschap worden vanaf schooljaar 2022-2023 grondig herschikt**. De data 30 juni en 1 september zullen er hun symbolische betekenis verliezen. In het onderwijs van de Franse Gemeenschap start de zomervakantie een week later en eindigt een week vroeger. Tegelijk wordt zowel de herfst- als de krokusvakantie met één week verlengd.

Deze ingrijpende wijziging, die zich breder kadert in 'Le Pacte pour un Enseignement d'excellence'¹, bracht ook het debat rond een nieuwe schoolkalender in het onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap opnieuw tot leven. Vlaams minister van Onderwijs Ben Weyts zette de deur op een kier en vroeg advies aan de Sociaal Economische Raad van Vlaanderen (SERV) en de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor).

In januari en februari 2022 bevroeg de Vlaamse Scholierenkoepel meer dan drieduizend scholieren over hoe zij kijken naar hun schoolvakanties en een eventuele herschikking daarvan. We keken hierbij verder dan een uitsluitend ja-nee-antwoord, we focusten ook op de argumenten pro en contra. Met al deze input gingen we aan de slag, dat resulteerde in een advies met zes beleidsaanbevelingen².

Wat zeggen scholieren over een herschikking van de schoolvakanties?

In ons advies besluiten we dat scholieren zich niet kunnen vinden in een mogelijke herschikking van de schoolvakanties op korte termijn.

Uit de resultaten van onze bevraging concluderen we dat bijna acht op de tien scholieren momenteel geen vragende partij zijn voor een nieuwe schoolkalender, zoals we die kennen in het onderwijs van de Franse Gemeenschap. Ongeveer één op de tien scholieren ziet zo'n nieuwe schoolkalender momenteel wel zitten.

Scholieren kunnen zich niet vinden in een mogelijke herschikking van de schoolvakanties op korte termijn.

Scholieren over hun meest ideale schoolvakantie

We stelden aan scholieren de volgende vraag: **wat maakt voor jou een schoolvakantie helemaal geslaagd?** Voor acht op de tien scholieren is een schoolvakantie ideaal als ze voldoende tijd hebben om met vrienden leuke dingen te doen. Mentale rust is een tweede belangrijke component om te spreken over een ideale schoolvakantie. 76 procent van de scholieren wil gedurende een schoolvakantie mentaal tot rust kunnen komen. Daarnaast zien we dat kunnen reizen tijdens een schoolvakantie 75 procent van de stemmen haalt. Ongeveer zeven op de tien scholieren geven aan dat ze tijdens een schoolvakantie veel tijd buiten willen spenderen en familie bezoeken in binnen- én buitenland.

“Een vakantie is voor mij echt geslaagd als ik tijd heb om te ontspannen, dat ik niet de hele tijd moet denken dat ik nog voor school moet werken.”

Als scholieren konden kiezen, zouden ze geen schoolwerk krijgen tijdens een schoolvakantie. Tezelfdertijd zien we in onze bevraging dat 78 procent soms tot altijd voor school moet werken tijdens de kortere vakanties (bv. herfstvakantie, paasvakantie enz.), een opvallend groot aantal. In de zomervakantie zien we het tegenovergestelde, zowat acht op de tien scholieren geven aan dat de zomervakantie grotendeels een huiswerkvrije periode is.

Huiswerk tijdens schoolvakanties zorgt ervoor dat scholieren tijdens een vakantie van één of twee weken blijven denken aan school en mentaal niet tot rust kunnen komen. Uit cijfers blijkt dat drie op de vier leerlingen aangeven dat ze kampen met schoolstress³. Dat school voor een beetje stress zorgt, is normaal, maar te veel stress kan negatieve gevolgen hebben op zowel het welzijn als de schoolprestaties. In de zomervakantie zien we dat scholieren hun mentale knop veel makkelijker kunnen omdraaien. Dat maakt van de zomervakantie ook de meest favoriete vakantie van scholieren, zo blijkt uit onze bevraging. 92 procent van de scholieren kiest voor de zomervakantie omdat deze het langste duurt, het mooi weer is én nauwelijks huiswerk bevat.

“Het zijn 2 maanden waar je je batterij weer volledig kan opladen. Door het jaar door zijn er ook vakanties van een of 2 weken, maar je blijft in je hoofd zitten met het werk dat je nog moet doen voor school, het einde is kort bij, je kan nooit volledig je zorgen over school vergeten.”

Naar een nieuwe schoolkalender?

We zien uit onze bevraging dat scholieren geen fan zijn van de nieuwe schoolkalender zoals we die zullen kennen in het onderwijs van de Franse Gemeenschap. De meerderheid (79 procent) van de scholieren ziet een inkorting van de zomervakantie met twee weken in ruil voor een langere herfst- en krokusvakantie momenteel niet zitten. Een klein deel (twaalf procent) van de scholieren ziet dat wel zitten.

De meerderheid van de scholieren is tegenstander omdat ze enerzijds nood hebben aan twee maanden zomervakantie om écht helemaal tot rust te komen. Anderzijds geven scholieren aan dat het tijdens de zomermaanden te warm is in de klas om zich te kunnen concentreren. Onderzoek van Harvard University⁴ toonde aan dat warmte in de klas moeilijker doet focussen, de concentratie verlaagt en dus ook de leerprestaties.

“Juli en augustus zijn de warmste maanden van het jaar. Dit is dus zeer demotiverend als het op dat moment school zou zijn. We willen dan graag buiten zijn en volop genieten van het mooie weer, want binnen de kortste keren regent het weer dagen aan een stuk.”

Recht op rust en vrije tijd

Scholieren hebben de grootste vrees dat een inkorting van de zomervakantie met twee weken betekent dat een deel van hun rustperiode verdwijnt. Voor scholieren betekenen twee weken herfst- en krokusvakantie niet noodzakelijk extra rustmomenten doorheen het schooljaar. Met een kortere zomervakantie zou automatisch een deel van hun huiswerkvrije periode veranderen naar een niet-huiswerkvrije periode tijdens een langere herfst- en krokusvakantie. Zo zien we vandaag dat andere tussentijdse schoolvakanties van twee weken

Scholieren geven aan dat de twee maanden zomervakantie essentieel zijn om écht helemaal tot rust te komen.

(bv. paasvakantie) nog grotendeels huiswerk en andere schoolse verplichtingen bevatten, in tegenstelling tot de huiswerkvrije zomervakantie.

“*Zomervakantie is echt het moment dat ik na een heel schooljaar op rust kan komen, niet moet stressen over schoolwerk en ik na die 2 maand er weer helemaal kan invliegen. De vakanties tussen het schooljaar krijgen wij ook veel werk dus ik denk als er 2 weken bijkomen het gewoon erger wordt en dat mensen na dan 6 weken het mentaal of zelfs fysiek niet terug aankunnen.*”

Moeten alle schoolvakanties dan niet een beetje meer lijken op de zomervakantie? Als je het aan scholieren vraagt, verwacht dan een volmondige “ja”. Scholieren willen tijdens alle schoolvakanties voldoende kunnen loskomen van schoolwerk, momenteel is dit voor de kortere schoolvakanties van één of twee weken een heikel punt. De Scholierenkoepel vindt het doodnormaal dat huiswerk tijdens een schoolvakantie altijd uitzonderlijk moet zijn. Ieder kind heeft recht op rust en vrije tijd, staat in artikel 31 van het Kinderrechtenverdrag⁵.

Het recht op rust en vrije tijd moet dan ook ten alle tijden beschermd worden in verder debat.

Onze zes beleidsaanbevelingen

1. Blijf luisteren naar de stem van alle scholieren in verder debat.

Scholieren zijn gebruikers van het onderwijssysteem en daarom één van de belangrijkste overlegpartners om te komen tot een breed gedragen beslissing. Het recht op participatie moet volgens ons in dit debat het basisfundament vormen: beslis met scholieren en niet over scholieren. Een beslissing die participatief tot stand komt, is meer gedragen, kwalitatiever en efficiënter op lange termijn. We vragen aan de minister van Onderwijs en beleidsmakers om aandachtig te blijven luisteren naar de stem van alle scholieren in verder debat. We vragen hen ook bijzondere aandacht te hebben voor scholieren in het buitengewoon onderwijs, OKAN-onderwijs en in deeltijdse trajecten.

2. Wees aandachtig voor de impact op de brede samenleving.

Scholieren zijn meer dan enkel scholieren, ze hebben ook nog een leven naast school. We mogen niet vergeten dat een herschikking van de schoolvakanties een grote en ingrijpende maatregel is. Een maatregel die niet alleen zwaar zal doorwegen op het leven van scholieren, maar ook op de brede samenleving. De herschikking van de schoolvakanties is niet enkel een onderwijskwestie, het is bij uitstek een maatschappelijke kwestie. We vragen beleidsmakers om voldoende stil te staan bij de impact op de brede samenleving en deze eerst zorgvuldig in kaart te brengen. Scholieren vragen in het bijzonder extra aandacht voor de impact op het jeugdwerk en gezinnen.

3. Sta in dit debat ook stil bij de leefachterstand van scholieren, niet enkel bij de leerachterstand.

De coronasituatie en de impact daarvan op het mentaal welzijn van onze jongeren, mag en kan niet worden losgekoppeld van dit debat. We vragen om in dit debat niet louter blind te staren op de leerachterstand of het zogenoemde zomerverlies. Wij roepen beleidsmakers op om ook stil te staan bij de leefachterstand van scholieren. Een onderwijsvisie die alles afmeet aan leerverlies en leerwinst mag nooit voorop staan.

4. Bescherm de bouwstenen van scholieren voor een geslaagde schoolvakantie, erken dat deze verbonden zijn met de zomervakantie.

We vragen aan de minister en beleidsmakers om de bouwstenen van scholieren voor een geslaagde schoolvakantie in het debat voldoende te erkennen en te beschermen bij een eventuele herschikking. We adviseren ook om rekening te houden met het feit dat de bouwstenen vaak onlosmakelijk verbonden zijn met één specifieke schoolvakantie, namelijk de zomervakantie.

5. Scholieren moeten tijdens alle schoolvakanties tot rust kunnen komen.

Scholieren geven aan dat kortere schoolvakanties niet altijd even ontspannend zijn door het vele huiswerk en naderende deadlines. Gegeven het recht op vrije tijd en rust, is het belangrijk dat scholieren tijdens alle schoolvakanties, dus ook de kortere, voldoende kunnen loskomen van schoolwerk. Zonder concrete en breed gedragen afspraken over huiswerk tijdens schoolvakanties, brengt een inkorting van de zomervakantie het recht op vrije tijd en rust extra in gevaar.

6. Zomerverlies moet in eerste instantie worden bijgewerkt op school en binnen de schooluren.

Onderwijs is op maat van iedereen, zo staat in ons memorandum⁶. Scholieren staan altijd open voor nieuwe veranderingen in het onderwijs als deze gelijke onderwijskansen bevorderen. De vraag is of een inkorting van de zomervakantie wel degelijk het wondermiddel is om het zomerverlies bij die groep scholieren weg te werken. Daarvoor is er nood aan bijkomend onderzoek. Voor de Vlaamse Scholierenkoepel moet in eerste instantie leerachterstand maximaal op school en binnen de reguliere schooluren worden bijgewerkt⁷. Zorgen dat iedereen mee is, blijft een essentiële taak van het onderwijs zelf en verdient een totaalaanpak.

VLAAMSE SCHOLIERENKOEPEL

De Vlaamse Scholierenkoepel (VSK) is dé organisatie van, voor en door alle scholieren in het Vlaamse middelbaar onderwijs. VSK wil de stem van scholieren overal laten meetellen, in de eerste plaats op school en bij het beleid. Daarom versterken we leerlingen en leerlingenraden in heel Vlaanderen en verkondigen we de mening van scholieren over alles wat met secundair onderwijs te maken heeft.

www.scholierenkoepel.be

Meer weten

Wat zeggen scholieren over verschillende onderwijsthema's:

<https://scholierenkoepel.be/artikels/categorie/kennisbank/categorie/wat-zeggen-scholieren>

De ongezouten mening van scholieren over een eventuele herschikking van de schoolvakanties:

<https://scholierenkoepel.be/artikels/scholieren-zijn-geen-fan-van-een-herschikking-van-de-schoolvakanties>

Advies van de Vlaamse Jeugdraad over de schoolvakanties:

<https://vlaamsejeugdraad.be/nl/nieuws/het-grote-schoolvakantievraagstuk>

Advies van de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor):

<https://www.vlor.be/adviezen/organisatie-van-het-schooljaar>

Advies van de Sociaal Economische Raad van Vlaanderen (SERV):

<https://www.serv.be/serv/publicatie/advies-re-organisatie-schooljaar>

EINDNOTEN

- 1 Fédération Wallonie-Bruxelles. (z.d.). *Pact pour un Enseignement d'excellence*. Fédération Wallonie-Bruxelles. Geraadpleegd op 31 mei 2022, van <http://www.enseignement.be/index.php?page=28280>
- 2 Vlaamse Scholierenkoepel. (2022). *Scholieren zijn geen fan van een herschikking van de schoolvakanties*. VSK. Geraadpleegd op 31 mei 2022, van <https://www.scholierenkoepel.be/artikels/scholieren-zijn-geen-fan-van-een-herschikking-van-de-schoolvakanties>
- 3 Vlaamse Scholierenkoepel. (2017). *Rapport tegen stress op school: meer dan yoga en een stressbal*. VSK. Geraadpleegd op 9 juni 2022, van <https://www.scholierenkoepel.be/artikels/stress-op-school>

- 4 Vandervelden, J. (2018). *10 miljoen studenten bewijzen het: bij warm weer zijn de examenresultaten slechter*. VRT NWS. Geraadpleegd op 31 mei 2022, van <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2018/05/30/10-miljoen-studenten-bewijzen-het--bij-warm-weer-zijn-de-examen/>
- 5 UNICEF. (1989). *De 54 artikelen van het Kinderrechtenverdrag*. UNICEF. Geraadpleegd op 31 mei 2022, van <https://www.unicef.be/nl/waarom-bestaat-unicef/het-kinderrechtenverdrag/de-54-artikelen-van-het-verdrag>
- 6 Vlaamse Scholierenkoepel. (2019). *De Stem van Scholieren - het memorandum van de Vlaamse Scholierenkoepel voor 2019*. VSK. Geraadpleegd op 14 juni 2022, van <https://scholierenkoepel.be/artikels/de-stem-van-scholieren-het-memorandum-van-de-vlaamse-scholierenkoepel-voor-2019>
- 7 Vlaamse Scholierenkoepel. (2021). *Rapport bevraging: hoe blikken leerlingen terug en vooruit na dit schooljaar?* VSK. Geraadpleegd op 9 juni 2022, van <https://scholierenkoepel.be/artikels/rapport-bevraging-hoe-blikken-leerlingen-terug-en-vooruit-na-dit-schooljaar>